

Provtagningsanvisning Isopropanol, P- Instruktion - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Titel: Provtagningsanvisning Isopropanol, P-	Dokumentkategori: Instruktion	Omfattning: Hälso- och sjukvård Region Gävleborg
Dokumentägare: Vårdenhetschef KKTm Gävle	Dokumentansvarig: Kvalitetssamordnare KKL	Beslutsinstans: Vårdenhetschef KKTm Gävle
Diarienummer: Ej tillämpligt.		Datum för översyn: Se giltigt t.o.m.

P – Isopropanol

Remiss	Beställning via Cosmic eller LabPortalen. Sökväg Cosmic: Kemi → Läkemedel, droger. Alt. hittas via sökfunktionen. Reservrutin: Pappersremiss (Remiss 1 Bassortiment, Laboratoriemedicin Region Gävleborg)
Provtagning	5 mL Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp Minsta blodmängd 0,5 mL (200 µL plasma). OBS! Huden får inte tvättas med spritlösning före/ i samband med provtagningen. Använd i stället koksaltlösning eller 1 % Bensalkon-lösning vid rengöring av punktionsställe. OBS! Kan ej tas kapillärt.
Förvaring/transport	Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagningen. OBS! Provrör får ej korkas av. Centrifugerat prov hållbart: 1 vecka i kyl (förutsatt att röret är väl tillslutet)
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle
Referensintervall	Ej påvisbart
Svarstid	Dagligen
Ackrediterad	Nej
Efterbeställning	Kan inte efterbeställas
Patientinformation	Ej tillämpligt
Biobanksprov	Nej
Kommentarer/övrig upplysning	Ej tillämpligt
Medicinsk bakgrund/indikation	Indikation: Intoxutredning Isopropanol används som desinfektionsmedel och finns i spolarvätska. Den absorberas lätt från mag- och tarmkanalen och den mesta delen metaboliseras genom oxidation till aceton.

Medicinsk bakgrund/indikation, forts.	Plasmahalveringstiden för isopropanol är 3–8 timmar och för aceton omkring 20 timmar. Förekomst av enbart aceton i serum talar därför för isopropanolintoxikation. Samtidig konsumtion av etanol hämmar, till följd av substratkonkurrens, isopropanolens omsättning. Eliminationen sker 2–3 gånger långsammare än för etanol. Isopropanolens allmänna toxicitet är större än etanolens men mindre än metanolens. För den centralnervösa effekten är emellertid ordningsföljden: isopropanol > etanol > metanol. Vid lättare förgiftningar ligger blodkoncentrationen ofta under 5 mmol/L och acetonkoncentrationen vid 2–3 mmol/L. Vid allvarliga förgiftningar är isopropanolkoncentrationen i blodet ofta kring 20 mmol/L. Isopropanolintoxikation kan skiljas från diabetisk ketoacidosis och etanol-/glycolintoxikation pga. ketonemi utan metabolisk acidosis och förhöjt osmolgap.
---------------------------------------	---

Kommunikation och implementering

Dokumentet finns publicerat på samlad sida för provtagningsanvisningar på Samverkanswebben ([Provtagningsanvisningar - Region Gävleborg](#)).

Vid behov av kommunikering om ändringar i dokumentet utses relevanta kvalitetssamordnare som extra uppföljare på dokumentet. Dessa ansvarar sedan för att ändringarna kommuniceras inom berörda verksamhetsområden.

Medverkande och granskare

Provtagningsanvisning framtagen i samarbete med och granskad av metodansvarig samt granskad av medicinskt ansvarig.

Senaste revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2026-09-09	1	Nytt dokument anpassat utifrån uppdaterad dokumentstyrning, ersätter dok 09-71295 som arkiveras. Mindre redaktionella ändringar utan påverkan på innehåll.